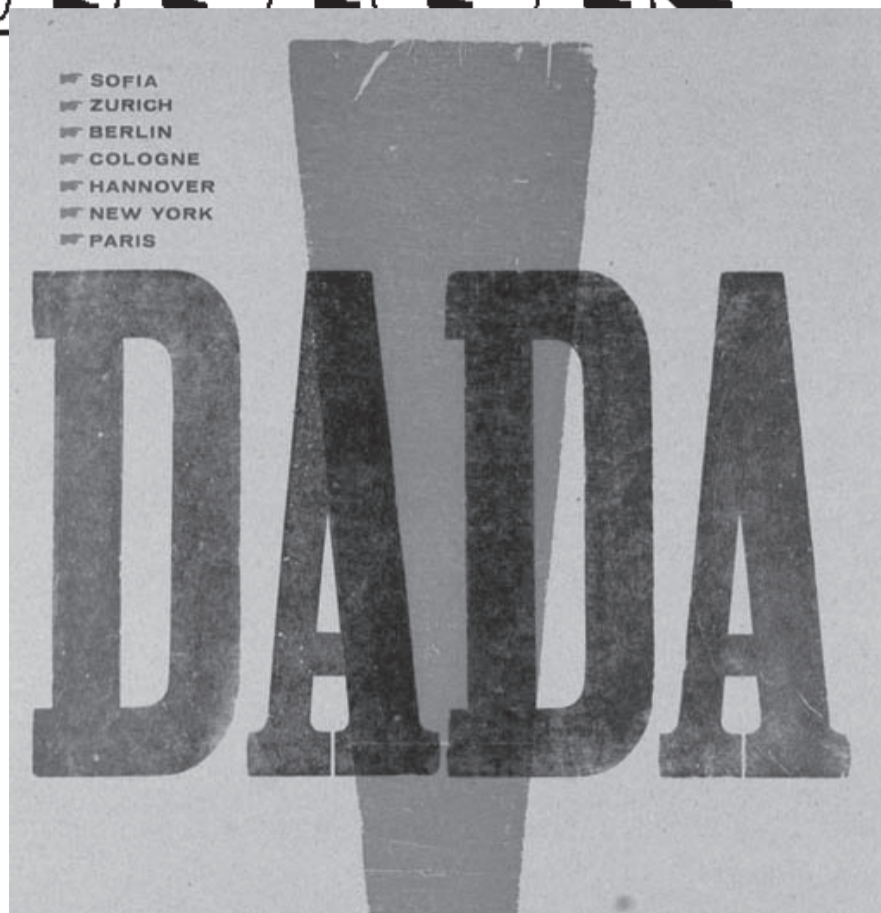

Александър Кьосев, Алексей Кручоних, Амелия Личева, Андре Бретон, Ани Васева, Бенжамен Пере, Богдана Паскалева, Боян Манчев, Валтер Меринг, Велимир Хлебников, Виргиния Захариева, Владимир Левчев, Гео Милев, Георг Грос, Герхард Прайс, Дарин Тенев, Димитър Божков, Димитър Камбуров, Димитър Кенаров, Едвин Сугарев, Ели Гинева, Зорница Радева, Иван Дончев, Ивана Ненчева, Ивайло Иванов, Йоханес Баадер, Камен Алексиев, Кирил Кръстев, Луи Арагон, Макс Ернст, Ман Рей, Мария Липискова, Марсел Янко, Митко Новков, Миглена Николчина, Михаела Димитрова, Младен Влашки, Момчил Христов, Моника Вакарелова, Наталия Тодорова Огнян Касабов, Раул Хаусман, Рихард Хюлзенбек, Тристан Цара, Тео ван Дьосбург, Франсис Пикабия, Пол ван Остајен, Франц Юнг, Nelle Dalgaard, Хуго Бал, Юнуз Юнуз, Ясен Згуровски

Брой за футуризма на Дада и бъдещето на гадаизма.
(проект за следващата петляетка)

Дада не е (становище на Рег.гру за бъдещето на гадаизма като редактиране)

ВВВ

София в сравнение с Цюрих:
1916 година, Цюрих: Юнг, Ленин и Дада.

Сега отново

95 години след началото, всичко вече е умряло. Поне два пъти.

Първо, по определение Дадаизмът няма смисъл. В крайна сметка няма и ефективно (пряко и плътно) литературно влияние. Съответно няма и действителен живот: да. НО пък именно така той става и остава *дада*. Ако искате рецепта и разбираме, чуйте...

Второ, Дадаизмът се е превърнал и преобърнал: в част от попкултурата. Тоталното отрицание от давна е мода и обикновена необуржоазия. Работата с шрифтовете, визуалната колажна култура и спонтанността са част от културната индустрия. НО няма никакво значение дали Дадаизмът може да се продава в бутик, дали бунтът може да се остойносттава, дали индустрията поглъща в себе си революцията, въстала срещу самата нея...

Това, което има значение, е просто и безсмислено: *дада не е*. На пръв поглед „да-да“ е самото отрицание, това е *не-то*, което винаги е остатък, което не може да бъде редуцирано до нищо, защото самото то е нищо; и спонтанност. Ето: истинският гадаист е срещу гада, казва Тристан Цара. НО ние яростно възразяваме. Защото всяко определение по дефиниция е мъртво, а с всяка смърт ние разбираме, обгръщаме, вкопчаваме се в живота. Ето сега. Отново. И сега пак, отново. Повторението – това повторение – обаче деформира отрицанието, деформира Дада. „Сега отново“ вече не е нищо същото. Нищото не е същото и вместо *дада не е*, ви предлагаме нещо отместено – *повторението в своята най-фундаментална форма*: редактирането.

Хаосът е

Дада обаче: Не е: Просто отрицание: А е хаос. Безпределното множество, плетос: пак хаос. Всеки хаос може да се преброи, да се остойности, да се превърне в единство. И това не е социална или политическа трагедия; това е индустрия, това е производство, това е творчество: изкуството на квантификацията и капитализма. Борбата срещу т.нар. „неолиберализъм“ е борба срещу самия Човек. Това е истината, че *Човекът е дълбоко изкуствен*. А гада просто напомня, че всяко изкуствено нещо има спонтанност и хаос в себе си.

Да, времето неминуемо и постепенно *преброява* плетоса и той се превръща в изброимо множество, превръща се в гражданин, превръща се в социалност, икономика, политика, география, история. Затова и историческата фигура на Дадаизма е неизбежно фарсова, отмирала, ненужна и нелепа. НО пък *дада не е*. Когато говорим за съществуването на хаоса, то говорим за заместването на *Dasein с dada-sein*. Ала след това заместване винаги се връщаме назад, обратно към *Dasein*. И днес, 95 години по-късно, провалът на Дадаизма е съвсем очевиден. Ние обаче отново разчитаме на него. Ето как:

Между

Дада не е азбуката, това не са числата, това не са звуците. Това е между. Това е срез. И тъй като този срез е непоносим, ние го структурираме, ние го въплъщаваме. Изкривяваме. Когато експериментът оголи среза, когато се яви *дада*, то нещата загубват смисъл; и стават досадни. Именно това е цената, която трябва да се плати, за да се види нищото – то нито има смисъл, нито има история. Това е всъщност досадата от липса на структура; психологическата умора от всяка истерия. И така: гада няма смисъл, гада е досадно.

[dadatrieb]

Камелия Спасова, Мария Калинова

Нагонът гада е нагон за изкуство, това е трансформационната мощ на *teshne*: няма накъде да се мърда, ето всичките инструменти влизат в употреба, за да се задвижи механизмът, който да обяви ново начало, или операцията *Ctrl+X* *vsut*. Постановвяването на нов естетически принцип става по пътя на дубъла и радикалното повторение.

[първичната сцена]

Дада няма травми, има си детско конче и като го настъпят от едната страна, то се залюлява на другата. Това не е *fort-da*, това е гада. Повторение без отдалечаване. Даже и творчеството за него не е травма, а постоянно тиктакане или тананикане, шракане на идеите. Сцената, на която гада се труди, скъсва с предрасъдъците на възрастните и техните играчки: буржоазен ред, морал, истина, смисъл, красивото и изобщо тежкото критическо засукване на мустак пред Изкуството. Пуснете автоматите и всяко писане ще начева ново прекъсване. Всички експонати възкръсват и излизат на улицата, където да поразяват максимално.

[манифестостроене]

Жанрът на гада е манифестът, гада говори винаги за себе си. *Nomos basileus* се произнася от позицията на едно царствено манифестостроене: аз събитието обявявам себе си в извънредно положение. Традицията е онази ситуация, от която моето говорене се постановява като изключено. Всеки може да зачеркне изключения, да погледне към гада с презрение и да го обвини в безразумие, претенция, неблагоприятност. Дада не се плаши, а само се екзалтира от подобно недоверие. То не е нарцистично, а реже с удобовъзможността на устата изречения, букви вместо начала и краища, вместо големи означаващи. Налепа непотребни органи. В гадаистичния акт е пълното безразличие към отстоянията между политическо и миметическо: има слепване на раната, която живеенето по краищата скицира.

Дага не е

от стр. 1

Най-дълбоката причина за това е *sapiens*: обесията ни по смисъла е неизкоренима. Тя е в нас, тя е същността на рода ни *Homo*. Това е неговата видова характеристика; и в този фундаментален смисъл дага е нечовешко, то не може да издържи. Ние винаги ще броим и ще се отдръпваме от него. Сапиенсът не обича произвол, не издържа на вседозволеност – омръзва му бързо, разсейва се. И веднага се връща към правенето на езици, структури, системи и йерархии. Ентропията е непоносима за по-дълго време, така че не чистото производство, а производството на езици, системи, структури и смисъл е това, което ни очарова. При хаоса най-много да останем известно време, а има ли време – той със сигурност ще приключи. Защо разчитаме тогава на него?

Post-factum

За съжаление всичко това, тук, е безвъзвратно закъсняло. И маргинално. Сто години по-късно напъните изглеждат немощни, резултатите съмнителни, контекстът изключително чужд. Затова цялата тази манифестация е неадекватна и дори прилича на неумело подражание; мимезис в най-нелепия смисъл. Именно обаче тук и сега, когато *da* изглежда едновременно тривиално, закъсняло, неадекватно и празно, именно в този хронотоп то е в своята най-крайна абсурдност. Само тук то изглежда вече напълно невъзможно – и като идея, и като осъществяване, и като бъдеще. Защото *сега* сме *постфактум*. А *постфактум* нещата изглеждат винаги трезви, аналитични, отдалечени, по-ясни. Да си припомним: сега е вече утрото след 1916, а не вечерта; и ние би трябвало да сме помърдели и изтрезнели. Напротив.

Ако обаче, в самото утро на баналността, сто години по-късно от дадаистичното пиянство, и след цялата производствена индустрия, която е погълнала напълно нищото (за пореден път)... ако обаче в самата трезвост на дистанцията, след умората на борбата, след загубата на всички фронтове... ако обаче именно *постфактум*, когато събитията са вече само исторически и музейни, а не налични; когато времето е отсъвало ценното и каноничното от случайното и истеричното... ако обаче именно в несвоевременността на нещата и времената, когато е напълно неудачно да се говори за победа при цялата катастрофа на модернизма... ако обаче именно когато любовта е вече отминала и адският стремеж се е оказал неуспешен в своите видения за бъдещето... ако именно в *периферната софия на нещата*, където вече уж „никой не чете“ (дори и да пише), където нашата съвестност се преплита с всеобщата отпуснатост, където маргиналната балканска култура „повтаря“ с огромно закъснение някакви чужди и външни образци и се самоколонизира елитарно... ако именно когато вече дага е станало нещо напълно тривиално... ако тогава, когато вече няма никакъв смисъл... Ако тогава има живот, то това означава, че повторението и подражанието са всъщност нещо друго, че нищото е отново тук; то е винаги с нас. И няма значение контекстът, няма значение нищо едно „ако“; няма значение условията, епохата, мястото,

качеството... няма значение нищо. Тогава *da* е не само невъзможно, но то е вечно невъзможно.

И невъзможното

И когато казваме, че в крайна сметка *da* е невъзможно, то това означава, че в *крайната сметка* на всички неща и нища, невъзможното просто стои.

т.е.: не дага,

Именно затова *da* е мъртво, за да може да *се живее нататък*; да живеем ние, и те – следващите. А нататък и сега е редактирането: редактирането на манифестите, редактирането на класическите текстове, редактирането на бъдещите произведения, редактирането на нищото.

Само редактирането може да се редактира. Всяко редактиране е придаване на структура. Всяко писане е структура. Но може – докато се поправя – да се озолва това, което е между структурата. И така: продължението и противопоставянето на дага не е школа, това не е течение, това не е кауза, това е професия. Това е професията на „цензора“, превърната от обрязване на смисъла, в неговото отстояване – превърната в поезията на „трансформатора“. И тъкмо защото редакторите работят със смисъла, те са сякаш другото на *da*. Всъщност работата със смисъла, работата със системи, работата със структури, методи, езици, емоции, мисли... цялата работа е запълване на нищото. И само редакторът е този, който го вижда, за да го запълва. Затова и го запълва. Ако позволим на редакторите да оставят на мира празнините, зевовите, неумелостта на стила, неспособната стилистика, то това означава, че сякаш редакторите не си вършат работата. А всъщност всяко оставено на мира нищо, е крачка напред, извън стила, извън школата, извън *da*. Редакторите са спирачките на нищото и така те са единствените, които го докосват и *da* не е. И чак сега, дага има смисъл, когато е погребано и когато на негово място идва *редактирането* и *редакторите*. Симптоматично е, или дори това е най-важното, че дага е първично литературно течение, което атакува най-вече литературата. Сърцевината на движението са поети и писатели, които оповестяват края на литературата през 1916 година. Текстове винаги ще има, езикът ще ражда нови форми на изкуство, но литературата е погребана още тогава. Обръщането към колажа, към шума, към шрифтовете, към гласа, към представянето, хаоса, нищото: това е задният и празен (в)ход на литературата, изкуството и дори Просвещението. Редактирането обаче не е литература, то не може да отмре и затова по същество това е *литературният остатък*. Далеч отвъд историческите обусловености, отвъд деконструкцията, отвъд края на големите разкази и подобни шуротии. Защото редактирането не е контекстуален остатък, това е остатъкът по принцип.

Точно както дага е нищото по принцип. Това, че *нищото* има остатък е най-тъжната част за дагаизма, и единственото *бъдеще* за дага.

А редактирането...

Това предизвиква раздразнение: творецът твори, а после внезапно редакторите идват да поправят. Та те дори нямат авторски права, а само редакторски, и въпреки това поправят, намесват се, възразяват на авторското. Последното отстранява редакторите са в края на всяка умора. Умората понякога трае дълго (исторически това са вече 100 години). Тя видимо започва точно след спонтанността, но всъщност е още преди нея. Умората от повторенията е умората от редакторите. Днешният свят е редакторски и заради своята серийност, и заради своята мрежова структура, и заради кулата към споделянето и разпространението. Но редактирането, за което говорим, не е само репресия и депресия (репресивно може да бъде *всичко йерархично*; депресивно може да бъде *всичко циклично*). Редактирането в неговата непосредствена производителност е просто спонтанността на *работата върху*. (Нещото, нищото, нещото², нещото^{1,2,3,4} – все тая...) Това, че днешният свят е редакторски, серийен и уморен, въобще не означава, че той осъзнава редактирането в неговата същност.

Напротив. Той забравя и забранява произволното редактиране: чрез авторските права, чрез вече установените йерархии на смисъла, чрез популярната еталонна култура. Редактирането е нещо повече – това е неизчерпаемата страст към надграждане, към възкачване, към добавяне, към писане-след-четене, към промяна. Редактирането е революционно, то не започва от нищо, но познавайки нищото, променя нещото и настоящето. В този смисъл *da* не е редактиране, но е *включено* в редактирането. Редакторът е продължение на дага, но е повече от дага.

Редактирането е неизлично, за разлика от литературата. Хората, които я обичат, погребват и оплакват, знаят нейната дълбока ценност, но ние, родените след смъртта на литературата, знаем ценността на редактирането като изкуство. Това, което *da* не е, но и също това, което следва и включва дага. За да не бъде нищото изключено отново, за да няма изобщо изключено трето, а напротив – *изключителното трето*. Затова редакторът обича и приема дага, за да го надхвърли.

Редактирането: това е изкуството на деформирането; това всъщност е най-тъжната работа с нищото: *oorzaakloos*.

[dadatrieb]

от стр. 1

[bg dada]

Търсите дага в България след войните в една *crescendo* тоналност? За любителите на генеалогията веднага светва експресионистично-анархистичният фенер. Езиците Варвар и Дага. Дагаизмът е максималното оварваряване на езика, ксенокрация в терата на художественото пространство, безсмисленото бърборене на модерността. Той кастрира логиката, другото, дълбокото значение. Дагаизмът е груб, суров, варварски, но нов! В дагаизма има варваризъм поне според една често цитирана логика на редактора на „Пламяк“. Експресионизмът не е равен на дага, той клони към него, но не трябва да го достигне, за да остане себе си. Различна е степенята в овладяване на езика Варвар – експресионизмът го обладава екстремистки; дага го сглобява конструктивистки. Експресионизмът оварварява модерността. Дага е тоталният Варвар на новите времена. При експресионизма самоубийството е оптимистично-трагична извисеност, победа над убийството, свъхчовешка воля за свобода, подвиг. При дагаизма е лекомислено-лудически химн на *заклучения вече в съвършенството Дух*, вдъхотворена воля за игра, нонсенс. Самоубийството при експресионизма е сонорен взрив; при дагаизмът е редене на единици и нули. Но в крайна сметка експресионистичният Варвар е ефективният език, който взривява идеологическото пространство през 20-те на ХХ.

[адамов комплекс]

Всъщност bg dada трябва да се търси много по-късно: през 80-те на ХХ век, когато еростът на протезата започва да възпалява имената, така че те да започнат да работят като вируси в символните телеса на комунизма. *dadatrieb* е белег на самия възпален език, той е използван за устна употреба и затова въздейства соматично. Неговата перформативна сила е и в способността да възпалява телата, да въздейства пряко, да нагнетява. Говорене в изстъпление, което се е възмогнало еротично. Експецът на 80-те е синдромът на Бенджамин Бътн, постмодерният старец расте като дадаистично бебе. Натрапливостта на обратната генетика е манифестирана в изетия от Константин Павлов лайтмотив: *и сякаш ме целуват похотливо/ бебета с мустаци и бради...*

[футуризмът на дагаизма]

Дагаизмът неизбежно взема отношение към проблема за бъдещето на езика. Двойно утвърждаване в езика: доверяваме се на лаканианците. Двойното утвърждаване е „ацефално“ съждение, естетически акт, манифестен стил, който е способен да произнася истина някъде в междината на самото изказване и излишъка, експеса, повечето, което винаги съпровожда дискурса. Няма външна точка, от която да се твърди, оценява, говори – няма метаезик, който да е индикация за истината. Тя е самият „поглед“ на изказването, тя е конститутивна за речта, побрана в зева между знанието и насладата, между изказването и излишъка, същият зев, който отваря Реалното между Символното и Въображаемото. Двойното утвърждаване е тъкмо започването да се брои от две, от едно „да“ като потвърждаване и друго „да“ като утвърждаване на самото потвърждение, но двете „да“ не са последователни във времето, те нямат нищо общо с $1+1=2$, те са имплозивно две от самото начало.